

ศาสตราจารย์ ดร. ศิริพาทราชสุตยา

ตราสัญลักษณ์

งานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

ตราสัญลักษณ์

งานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

อักษรพระนามาภิไธย ส.ช. ภายในกรอบสุพรรณเบญจเพชรรัตน์ อักษร ส สีม่วงชาดแก่
อักษร ช สีขาว บนพื้นสีม่วงครามอ่อน เป็นสีวันพระราชสมภพ ดวงเพชรรัตน์ ๕ ดวง หมายถึง
ทรงพระชนมายุครบ ๕ รอบ อักษรพระนามาภิไธย ส.ช. อยู่ภายใต้พระชฎาพระกลีบปักพระยี่ก่าทอง
ไม่ประกอบพระกรรเจียกจร เบื้องหลังพระชฎามีพระบวรเศวตฉัตร (พระสัตตปฎลเศวตฉัตร)
คือ ฉัตรขาว ๗ ชั้น แต่ละชั้นมีระบายขลิบทองแผ่นลาด ๓ ชั้น ชั้นล่างสุดห้อยอุบะจำปาทองเป็นเครื่อง
ประกอบพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมราชกุมารี ทั้งสองข้างกรอบพระนามาภิไธย มีรูปเทพยดา
พระกรหนึ่งประคองเชิญพระบวรเศวตฉัตร พระกรหนึ่งกระชับเถาบัวทองไว้ ชัดพระขรรค์
ทรงเศวตพัสดราภรณ์ เขียนทอง เทพยดาข้างเลข ๖ (ด้านซ้าย) ทรงพระชฎาเดินหน ปักพระยี่ก่า
ดอกไม้ทอง ทัดพระกรรเจียกจร และเทพยดาข้างเลข ๐ (ด้านขวา) ทรงพระชฎามหากฐิน
(พระชฎาห้ายอด) ปักพระยี่ก่าดอกไม้ทอง ทัดพระกรรเจียกจร หมายถึง เทพยดาทรงมาบริรักษ์
เฉลิมฉลองในมหามงคลกาลนี้ ให้ทรงเจริญพระสิริสวัสดิ์ พูนพิพัฒน์พระเกียรติยศยิ่ง พันสิ่งสรรพทุกข์
โรก้นตรายทั้งปวง อนึ่ง เถาบัวทอง หมายถึง ทรงเนนิวศน์ นามว่า “สระปทุม” ได้กรอบพระนามาภิไธย
มีเลขมหามงคล ๖๐ ว่าทรงพระเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา บนพื้นสีหงสบาท (ส้มอ่อนหรือส้มเท่าหงส์)
เป็นสีวันพทุ์สบดี ในคัมภีร์พระไสยศาสตร์ว่าเป็นมงคลอายุของวันพระราชสมภพ ถัดลงมามีเชิงลาย
ถมสีหงชาด (ชมพู) เขียนอักษรไทยย่อสีทองว่า “ฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ” และ “๒ เมษายน ๒๕๕๘”
บนห้องลายพื้นสีขาวถัดลงมา สะท้อนถึงทรงเชี่ยวชาญด้านอักษรโบราณและการโบราณคดีทั้งปวงด้วย

ภาพพระราชทานสำหรับการแข่งขันกีฬาสานิตสามัคคีครั้งที่ ๓๙ “จามจุรีเกมส์”
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา

อาเศียรพาทราชสุตา ๖๐ พรรษา ราชภูริสตุติ ศีรราชสุตา

ตะเอยทิพย์ระยิบพราวสะกาดประภัสร์
เฉลิมขัตติยสุตาสง่าศรี
หกสิบพรรษาฐราชภูริสตุติ
เทิดพระแก้วกัณฐิยามินทร์

เลิศพระอัครยลลักษณ์ประจักษ์เหล่า
ศาสตราจารย์โสภิตวิศิษฐ์ศิลป์
ตามรอยปราชญ์ราชบิดาเพื่อบำบัด
คุณทิพย์รินหลั่งชื่นทุกฝั้วไทย

สรวมพรพระไตรรัตน์พิพัฒน์พร้อม
มงคลสัสมสุขสวัสดิ์นริศศิลป์
เกริกพระเกียรติบุญญาภองฟ้าไกล
ถวายชัยน้อมชีวาตม์ราชภักดี

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหาร คณาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากร โรงเรียนสวितูพาสงการณมหาวิทยาลัย

พระราชประวัติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กิติวัฒนาดุลโสภาคย์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัชสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์ที่ ๓ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชสมภพ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๘ ณ พระที่นั่ง อัมพรสถาน พระราชวังดุสิต พระราชทานพระนาม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอประสูติใหม่ตามที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ทรงเรียบเรียงไว้ว่า

“สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ

เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์”

พระนามที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้าถวายนั้นมาจากการผูกมงคลนาม เข้าด้วยกันหลายคำ อัน “สิรินธร” นั้นเป็นสร้อยพระนาม ในสมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร หมายถึง ผู้มีมิ่งขวัญอันยิ่งใหญ่ “เทพรัตนสุดา” มีความหมายว่า นางแก้วหรือสตรีผู้เลิศค่าดุจรัตน ในการนี้ยังได้ถวายสร้อยพระนามใหม่ “กิติวัฒนาดุลโสภาคย์” มาจากการนำพระนามของพระบรมราชบุพการี ๓ พระองค์ มาร้อยเรียงกัน ได้แก่คำว่า “กิติ” จากพระนามาภิไธยของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ “วัฒนา” มาจาก พระนามาภิไธยของ สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ซึ่งเป็นสมเด็จพระปัยยิกา และ“ดูล”มาจากพระนามาภิไธยของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก สมเด็จพระอัยกา

เทพรัตนราชสุดา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะในการเรียนมาตั้งแต่ครั้งทรงศึกษา ในระดับประถมศึกษา ทรงได้รับรางวัลเรียนดี กระทั่ง ทรงสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากจะทรงพระปรีชาสามารถในด้านวิชาการแล้ว หากยังทรงพระปรีชาสามารถทางด้านกีฬาและศิลปะด้วย เช่น รำไทย ดนตรีไทยและวาดเขียน โปรดการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับพระสหายอย่างสม่ำเสมอ ทรงดำรงตำแหน่ง กรรมการนักเรียน ทรงเป็นประธานห้องสมุด ฝึกซ้อม และ ประธานนักเรียนหญิงในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ และทรงสอบ เข้าศึกษาต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยคะแนนสูงสุดของประเทศในแผนกศิลป ในภาค การศึกษาแรกนั้นเอง ก็ทรงสอบได้เป็นที่ ๑ ของนิสิตชั้นปีที่ ๑ คณะอักษรศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย ๓.๙๔ แม้ว่าทรงมีเวลาเรียน น้อยกว่านิสิตอื่น ๆ แต่ก็ทรงสามารถสอบได้เป็นที่ ๑

ของคณะอักษรศาสตร์มาโดยตลอดทรงได้รับรางวัลคะแนน
ยอดเยี่ยม ในวิชาต่าง ๆ อยู่เสมอ อาทิ รางวัลคะแนน
ยอดเยี่ยมวิชา ภาษาฝรั่งเศส และวิชาภาษาไทย

นอกจากนี้แล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ
สยามบรมราชกุมารี ทรงปฏิบัติพระองค์ตามระเบียบประเพณี
ของทางมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด ทรงเข้าร่วมพิธีต่าง ๆ
ที่มหาวิทยาลัย และคณะอักษรศาสตร์จัดขึ้น เช่น

พิธีรับน้องใหม่ พิธีไหว้ครู และพิธีปฐกฐินตนเป็นนิสิตใหม่
คณะอักษรศาสตร์ เป็นต้น ในพิธีรับน้องใหม่นั้น เนื่องจาก
ทรงเป็นน้องใหม่ที่พี่ ๆ รู้สึกตื่นเต้นสนใจเป็นพิเศษ จึง
ทรงถูก "รับ" จนเหน็ดเหนื่อยอย่างยิ่ง พระเสโทหลังไหลตลอดเวลา
แม้กระนั้นก็แย้มพระสรวลเสมอ ไม่เคยทรงแสดงว่าเบื่อหน่าย
หรือรำคาญใคร ๆ เลย นอกจากนี้ ในคราวที่คณะอักษรศาสตร์
จัดงานพัฒนาคณะ นิสิตมาช่วยกันเก็บเศษกระดาษ
ทำความสะอาด ตลอดจนปลูกต้นไม้ประดับคณะเพิ่มเติม
ก็ทรงเข้าร่วมอย่างขยันขันแข็ง ทรงจับจอบฟันดิน
ด้วยพระองค์เอง

นอกจากพระราชภารกิจในฐานะสมเด็จพระเจ้าลูกเธอแล้ว ยังต้องทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจของพระองค์เองในฐานะ สมเด็จพระเจ้าฟ้า ตลอดจนทรงรับผิดชอบพระราชกรณียกิจต่างๆ แทนพระองค์ตามที่ทรงได้รับมอบหมาย ทรงสามารถปฏิบัติ ได้อย่างดี จนเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยให้เสด็จ ฯ แทนพระองค์ไปทรงร่วมงานพระราชพิธีในต่างประเทศ โดยการเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปทรงร่วมพิธี พระบรมศพพระเจ้ากุสตาฟที่ ๖ อ돌ฟ์ ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ กันยายน ๒๕๑๖ ขณะมีพระชนมายุเพียง ๑๘ พรรษา

และเมื่อทรงสำเร็จการศึกษาได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เหรียญทอง เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๐ (ปีการศึกษา ๒๕๑๙) ทั้งนี้ ทรงเป็น พระบรมวงศานุวงศ์ระดับสมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์แรกที่ศึกษา ชั้นปริญญาในมหาวิทยาลัยไทย หลังจากนั้นทรงเข้าศึกษาต่อ ในระดับปริญญาโทในสาขาวิชาอักษรศาสตร์ในมหาวิทยาลัยพร้อมกันถึงสองแห่ง คือ ทรงศึกษาต่อในสาขาวิชาอักษรศาสตร์และภาษาตะวันออก (ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร) ณ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และสาขาวิชาภาษาบาลีและสันสกฤต ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงสำเร็จการศึกษา ด้วยผลการเรียนดีเยี่ยมในทั้งสองสาขาวิชา เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๒ และ ๒๕๒๔ ตามลำดับ

ด้วยทรงกอปรไปด้วยพระจรรยาภรยาท เพียบพร้อม ด้วยคุณสมบัติแห่งขัตติยราชกุมารีทุกประการ เป็นที่รักใคร่ นับถือ ยกย่องสรรเสริญพระเกียรติคุณกันอยู่โดยทั่วไป ประกอบกับที่ได้ทรงแบ่งเบาพระราชกรณียกิจนานปีการ เนื่องในมหามงคลวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนา สมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์นี้ขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมราชกุมารี ทรงสถปฏุลเสวตฉัตร (เสวตฉัตร ๗ ชั้น) ออกพระนาม ตามพระสุพรรณบัฏที่

“สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี”

ความหมายในพระนามาภิไธยนั้น หมายถึง ผู้ทรงเป็นบ่อเกิด หรือที่รวมแห่งความดีงามทั้งปวงของรัฐ เป็นที่รักยิ่งของชาติ และเป็นพระธิดาที่ยิ่งใหญ่ของพระมหากษัตริย์แห่งสยาม ในอดีตที่ผ่านมา นั้น นับตั้งแต่เริ่มตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายในที่ได้รับการสถาปนาพระอิสริยยศ จนถึงปัจจุบันมี ๗๓ พระองค์ ที่ดำรงพระยศ "กรมพระยา" นั้น มีพระองค์เดียว คือ สมเด็จพระบรมมโหัยิกาเธอ กรมพระยา- สดาร์ตนาชประยุร ส่วนที่ดำรงพระยศรองลงมา คือ "กรมพระ" นั้น ส่วนใหญ่ ได้แก่ สมเด็จพระบรมราชชนนี พระพันปีหลวง ในรัชกาลต่าง ๆ

นอกจากนี้ก็เป็นสมเด็จพระบรมอัยยิกาเธอ บ้าง พระวิมาดาเธอ บ้าง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ บ้าง รวม ๑๓ พระองค์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงทรงเป็น กรมพระ หรือสมเด็จพระ พระองค์ที่ ๑๔ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ และไม่เคยปรากฏว่า พระมหากษัตริย์พระองค์ใด เคยสถาปนา สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้า เป็นสมเด็จพระมาก่อน การสถาปนา ครั้งนี้จึงเป็นพระเกียรติยศที่สูงยิ่ง และนำความปลื้มปิติมาสู่ ประชาชนชาวไทยทั่วหน้า

หลังจากนั้นแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงเข้าศึกษาต่อระดับปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และทรงสำเร็จการศึกษา เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ ซึ่งได้สร้างความปลาบปลื้มปิติ แก่ประชาชนชาวไทยอีกคำรบหนึ่ง

นอกเหนือจากความรู้ที่ทรงได้รับจากหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ยังทรงใฝ่พระราชหฤทัยศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับ วิทยาการแขนงอื่นๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อทรงนำไปใช้ ประกอบพระราชวิจารณ์ญาณในการช่วยเหลือราษฎร ตามรอยพระยุคลบาท และเพื่อทรงแบ่งเบาพระราชภารกิจ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงศึกษาเพิ่มพูนความรู้ทั้งด้านทรัพยากร การชลประทาน และเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยทรงเข้าร่วม การอบรม ฝึกภาคสนาม การประชุม สัมมนา และการศึกษาดูงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศจำนวนมาก เช่น ด้านการสำรวจและแผนที่ การฝึกปฏิบัติด้านคอมพิวเตอร์ ด้านภาพถ่ายจากดาวเทียม โภชนาการ

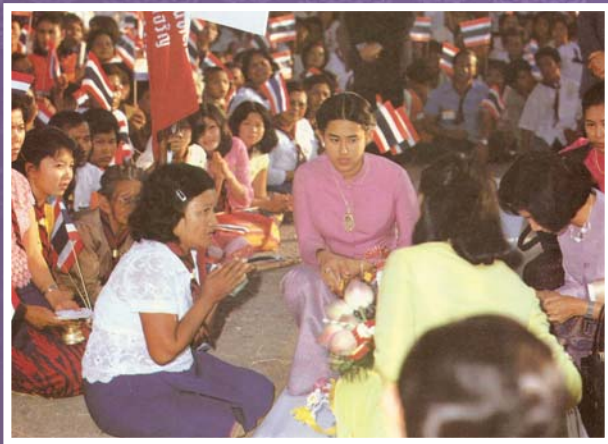

มหาจักรีสิรินธร

ด้วยพระจริยาวัตรอันงดงาม มีพระเมตตาต่อมวลพสกนิกร โดยไม่แบ่งแยกชนชั้น อีกทั้งทรงวางพระองค์อย่างเรียบง่าย และสมถะประกอบกับแนวพระราชดำริด้านต่างๆ ที่ถูกนำมา ปรับใช้เพื่อสร้างประโยชน์สุขแก่พสกนิกรนั้นอย่างเห็นผล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงเป็นที่รักยิ่งของปวงประชาพสกนิกรทั้งหลาย

ในฐานะสมเด็จพระเจ้าฟ้าชั้นพิเศษในพระบรมราชจักรีวงศ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงได้รับความไว้วางพระราชหฤทัย ให้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในการเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ และการปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ตามโอกาสต่าง ๆ เช่น การพระราชทานพระราชวโรกาสให้คณะบุคคลต่าง ๆ เฝ้าฯ การพระราชทานปริญญาบัตร การถวายผ้าพระกฐิน เป็นต้น นอกจากนี้ยังทรงเป็นราชเลขาการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งทรงแบ่งเบาพระราชกรณียกิจในสมเด็จพระบรมชนกนาถ งานด้านการบริหารองค์การและมูลนิธิเพื่อสาธารณกุศล ทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา ประธานมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล อุปนายกผู้อำนวยการ สภาภาษาไทย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงจัดตั้งโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก และเยาวชนผู้ยากไร้ในชนบท โดยเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและแก้ไขปัญหามภาวะทุพโภชนาการ ทรงเห็นว่าเด็กจะเรียนหนังสือไม่ได้ ถ้าท้องหิว หรือเจ็บป่วย จึงทรงริเริ่มโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน ดำรวจตระเวนชายแดน ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๓

ทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงพระราชทานพระราชทรัพย์ให้ก่อสร้างโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำหรับชาวไทยภูเขา ห้องเรียนเคลื่อนที่ ทั้งพระราชทานพระราชทรัพย์เป็นค่าตอบแทนครูผู้สอน และทรงจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนพระราชทาน เพื่อให้เยาวชนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่เหมาะสม จะได้มีความสามารถในการพึ่งตนเอง และเป็นที่พึ่งของครอบครัวได้ในอนาคต โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เพื่อลดค่าใช้จ่าย หรือนำผลิตผลของนักเรียนออกจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้นักเรียน และโรงเรียน โครงการอบรมนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ ที่ได้ทรงพระราชทานทุนการศึกษา ซึ่งมีโครงการย่อย เช่น โครงการบรรพชาสามเณร และโครงการอบรมปฏิบัติธรรม เนกขัมมะ โครงการสอนเสริมเพื่อปรับพื้นฐานการศึกษาของนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ฯ และโครงการค่ายแนะแนว และ เตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อของนักเรียน ในพระราชานุเคราะห์ฯ ซึ่งจัด ณ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีคณาจารย์ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นวิทยากร เป็นต้น พระมหากษัตริย์ทั้งหลาย ทั้งปางดังกาลวามานี้ ย่อมแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ว่า ทรงเป็นศูนย์รวมแห่งความรักและความดีงามทั้งหลาย สัมกับสรวัยพระนาม “รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ”

นอกเหนือจากงานพัฒนา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนพระทัยงานศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างยิ่ง มีพระราชดำริว่า ควรจะมีการถ่ายทอดงานด้านวัฒนธรรมไปสู่เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาอบรม ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนรุ่นใหม่เหล่านี้ได้เรียนรู้ ตระหนักความสำคัญ รักและผูกพันในศิลปวัฒนธรรมของชาติ สามารถสืบทอดเพื่อการอนุรักษ์ และ อาจพัฒนาเป็นอาชีพได้ ทรงสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ และสืบทอดมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของไทย เป็นแผนปฏิบัติการ

ด้านการประกอบอาชีพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงวางแนวทางให้ประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ รวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพตามพระราชดำริ ซึ่งในปัจจุบันมีกลุ่มดังกล่าวกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศทั้งหมด ๑๕๐ กลุ่มได้พระราชทานนโยบายให้สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพการทำธุรกิจของทุกกลุ่มอาชีพ โดยเฉพาะในด้านการบริหารจัดการ การทำบัญชี และการวางแผนการตลาด เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างครบวงจรและยั่งยืนตลอดจนการจัดฝึกอบรมพัฒนาฝีมือ และเพิ่มคุณภาพผลิตภัณฑ์ การจัดหาอุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำธุรกิจ และการหาตลาดจำหน่ายสินค้า ซึ่งแบ่งเป็น ๗ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ กลุ่มผลิตภัณฑ์ตัดเย็บและแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้า กลุ่มเครื่องจักสาน และแกะสลัก กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กลุ่มผ้าไหมและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าไหม กลุ่มผลิตภัณฑ์ปัก และตกแต่งผ้า และกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ และแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้า (ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติทอมือกะเหรี่ยง) นอกจากนี้ยังทรงรับอุดหนุนสินค้าของประชาชนในนามของ “ร้านภูฟ้า” เพื่อนำสินค้ามากระจายในตลาด ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายในสาธารณชนทั่วไป

นอกจากด้านการเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของราษฎร ซึ่งถือเป็นการสร้างความมั่นคงในด้านคุณภาพชีวิตแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังมีพระราชกรณียกิจด้านความมั่นคงแห่งรัฐ ด้วยทรงเข้ารับราชการเป็นอาจารย์กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ทรงสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย และสังคมวิทยา ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๓๐ ได้มีการตั้งกองวิชาประวัติศาสตร์ขึ้นใหม่ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพระยศ พันเอก ทรงดำรงตำแหน่งหัวหน้ากอง (ซึ่งต่อมาได้มีการขยายตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองในพุทธศักราช ๒๕๓๒ พร้อมกับกองอื่น ๆ) ทรงเป็นผู้อำนวยการกองวิชาประวัติศาสตร์พระองค์แรกจนถึงปัจจุบัน มีพระราชภารกิจทั้งการบริหาร การสอน และงานวิชาการอื่น ๆ ต่อมา ทรงได้รับพระราชทานพระยศ พลเอก ในพุทธศักราช ๒๕๓๙ และทรงได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ (อัตราราชการ) ในพุทธศักราช ๒๕๔๓

ผลจากการทรงงานเพื่อราษฎรดังที่ได้กล่าวมา ทำให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงได้รับการ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล อันเป็น เครื่องสรรเสริญและสดุดี พระเกียรติคุณและพระวิริยะอุตสาหะ ทั้งจากหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศจำนวนมาก อาทิ รางวัลพระเกียรติทองคำ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รางวัลรามอน แมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๔ รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๕ สาขาสหวิทยาการ รางวัลอินทรี คานธี เพื่อสันติภาพ การลดอาวุธ และการพัฒนา ประจำปี ๒๕๔๗ จากสาธารณรัฐอินเดีย นอกจากนี้ ยังได้ทรงดำรงตำแหน่งต่างๆ ที่สำคัญทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ เช่น อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย ทูตพิเศษของโครงการอาหารโลก ด้านอาหารโรงเรียน (WFP's Special Ambassador for School Feeding) โครงการอาหารโลก แห่งสหประชาชาติ และทูตสันถวไมตรีแห่งองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ด้าน การส่งเสริมศักยภาพของเด็กชนกลุ่มน้อย ด้วยการศึกษา และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (UNESCO Goodwill Ambassador for the Empowerment of Minority Children and the Preservation of their Intangible Cultural Heritage)

ทั้งยังมีบุคคล หน่วยงาน สมาคม และองค์กรต่างๆ ทั้งใน ราชอาณาจักรและในต่างประเทศ ขอพระราชทานอัญเชิญ พระนามาภิไธย และขอพระราชทานนาม ไปเป็นชื่อพรรณพืช และสัตว์ที่ค้นพบใหม่ในโลก รวมทั้งสถานที่ และสิ่งต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ และ เป็นสิริมงคลสืบไป นอกจากนี้ ยังได้ทรงพระกรุณาธิ์รับสมาคม สถาบัน และองค์กรต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริ หรือที่มีวัตถุประสงค์ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ที่ทรง ให้การสนับสนุน ซึ่งล้วนเป็นไปเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้ขาดแคลน หรือเพื่อการสาธารณประโยชน์ไว้ในพระราชูปถัมภ์

รัฐดีมาตุมากรปิยชาติ

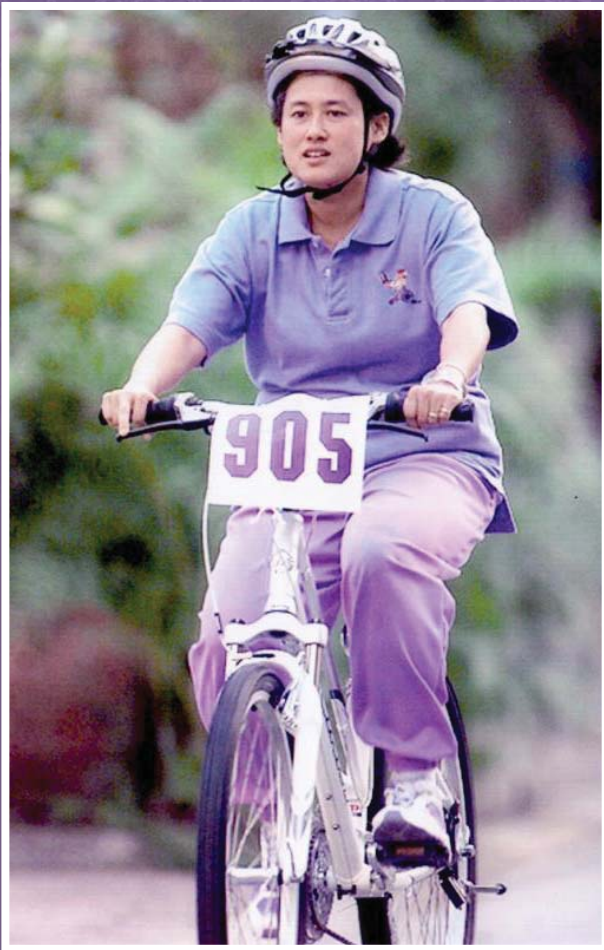
ยามที่ทรงว่างจากพระราชกิจ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพักผ่อนพระอิริยาบถโดยทรงมีงานอดิเรกที่สนพระทัย หลายประเภท เช่น ดนตรี งานศิลป กีฬา งานสะสม การทัศนศึกษา การอ่าน และสะสมหนังสือ ทรงมีหอสมุดส่วนพระองค์ที่จัดเก็บหนังสือหลากหลายประเภท ทั้งที่ทรงเลือกซื้อด้วยพระองค์เองและที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวาย และดังเช่นเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ทรงมีพระอัจฉริยภาพในการเรียงร้อยอักษร จึงทรงพระราชนิพนธ์ร้อยแก้ว และ ร้อยกรองไว้เป็นจำนวนมาก มีทั้งประเภท บทกวี บทเพลง เรื่องแปล และสารคดี เป็นต้น รวมทั้งพระราชนิพนธ์ชุดเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ ซึ่งเปรียบเสมือน “บันทึกการเดินทาง” ที่ให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านจำนวนมาก หรือมิฉะนั้นก็จะทรงออกกำลังพระวรกาย ด้วยการวิ่งเป็นระยะทางหลายกิโลเมตร แม้เมื่อเจริญพระชนมายุขึ้นแล้ว ก็ยังทรงออกกำลังพระวรกายอย่างสม่ำเสมอ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเป็นประธานในงานกีฬา เช่น งาน “เดิน-วิ่งเขาชะโงก ซูเปอร์ฮาล์ฟมาราธอน” ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นประจำ นอกจากนี้ยังทรงส่งเสริมการกีฬาสัมครเล่น มีพระมหากษัตริย์คุณ พระราชทานพระราชวโรกาสให้นักกีฬาของสมาคมกีฬาต่าง ๆ

เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทรับพระราชทานพระราโชวาทเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้นักกีฬาเหล่านั้น ออกไปแข่งขันในระดับนานาชาติ ทรงเน้นย้ำให้นักกีฬาไทย ในฐานะผู้แทนปวงชน ประพฤติตนตามกฎหมายกติกาการแข่งขัน และมีน้ำใจนักกีฬา ดังความตอนหนึ่งในพระราโชวาทที่ได้พระราชทานแก่คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยและนักกีฬาไทย ที่เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ โรงแรม Holiday Inn London Stratford City เนื่องในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเข้าร่วมพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ๒๐๑๒ ณ กรุงลอนดอน ประเทศสหราชอาณาจักร ความว่า

“ยินดีที่ได้มาพบกันในวันนี้ ได้มีนักกีฬามาเข้าร่วมการแข่งขัน ทุกท่านเป็นตัวแทนคนไทยทุกคน หวังว่าพวกเราจะเป็นแบบอย่าง เพราะเรามีอัธยาศัยที่ดี ขอให้รักษาตรงนี้ไว้ ฝึกซ้อมมาดีแล้ว เล่นให้เต็มที่ แพ้และชนะเป็นเรื่องของกีฬา เล่นให้เต็มที่ผู้ชมจะเข้าใจ ให้รักษาคุณค่าที่ดีอันนี้ไว้ การมาแข่งขันกีฬาที่นี่ จะได้ประสบการณ์ที่ดีทั้งการเล่นกีฬา และได้สังคม ได้รู้จักคนทั่วไป การเล่นกีฬาจะช่วยทำให้ชีวิตดีขึ้น ทำให้เรามีความอดทน ประสบความสำเร็จและราบรื่นในชีวิต ไทยเราไม่แพ้ใคร ขอให้ประสบความสำเร็จทุกอย่าง”

แนวคิดสำคัญในพระราโชวาทข้างต้น ย่อมเป็นที่ประจักษ์ว่า พระองค์ทรงเห็นคุณค่าของการกีฬา ว่าไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง แต่กีฬายังช่วยเสริมสร้างจิตใจ ของนักกีฬาทุกคนให้เข้มแข็งและเป็นสิ่งที่จะติดตัวไป ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จในอนาคตอีกด้วย พระราโชวาทองค์นี้ จึงนับเป็นสิ่งที่นักกีฬาทั้งหลายพึงจดจำ และยึดมั่นเป็นหลักชัย ในการดำเนินชีวิตของตนเอง

ปัจจุบัน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังสนพระทัยศึกษาและฝึกฝนเรียนรู้ทักษะภาษาและวิชาการต่าง ๆ อยู่มิได้ขาด เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน เทคโนโลยีสารสนเทศ ดาราศาสตร์ เทคโนโลยีชีวภาพ เป็นต้น พระปรีชาสามารถด้านภาษา เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วหน้า นอกจากนี้ ยังสนพระทัยเข้าร่วมการประชุม แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ทรงศึกษาดูงาน และทรงพบปะสนทนากับปราชญ์ด้านต่างๆ อยู่เป็นประจำ เพื่อทรงรับความรู้ใหม่ๆ และทันสมัยอยู่เสมอ สมควรอย่างยิ่งที่พสกนิกรจะยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เนื่องในมหามงคลวโรกาส ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะทรงเจริญพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จึงขอพระราชทานพระราชนุญาตถวายพระพรแด่ฝ่าละอองพระบาท ขออำนาจแห่งพระไตรรัตนไฉไลคุณ พระสยามเทวาธิราช สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าแห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ตลอดจนพระกษัตริยาธิราชเจ้าแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โปรดอภิบาลบันดาลดลให้ได้ฝ่าละอองพระบาททรงพระเจริญด้วยกำลังพระวรกาย กำลังพระปัญญาบารมีเป็นสามารถ ทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชกุมารี ผู้ทรงไว้ซึ่งพรอันสูงสุด พระเกียรติคุณแผ่ไพศาลไปทั่วทุกเขตชั้นชั้น และทรงเป็นพระมิ่งขวัญแห่งปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายตราบนานเท่านาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหาร คณาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากร
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
และทรงเยี่ยมชมผลงานวิชาการ ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕

คำขวัญเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมายุ ๖๐ พรรษา

กีฬาสร้างมิตร สานิตสร้างไมตรี ถวายราชสดุดี มหาจักรีสิรินธร

สานิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

น้อมกราบทศรี เจริญพระเกียรติสดุดี

แด่องค์มหาจักรี...สิรินธร

กีฬาสร้างคนดี สานิตสามัคคีสร้างมิตรภาพ

สานิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

สานิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น แดนอารยธรรมแห่งอีสาน

ผูกเสี่ยวประเพณีใหม่ มัดหมี่งามตระการ

สิรินธรเน่ไดโนเสาร์พระราชทาน หกสิบพรรษาองค์ฟ้าหญิงชนชั้นบาน

สมัครสมานร้อยดวงใจร่วมถวายพระพร

สานิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

เล่นกีฬาอย่างสร้างสรรค์ มุ่งมั่นสามัคคี

แสดงความภักดี องค์มหาจักรีสิรินธร

สานิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเกื้อกูลการศึกษาให้จุฬาฯ ก้าวไกล

สานิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

น้อมเกล้าฯเกิดไท่ทศวรรษภูมิ รัตนปราชญ์ “เทพรัตน์” พิพัฒนศรี

ผองข้าฯ ผสานจิตสานิตสามัคคี เกิดเกียรติขัตติยนารีทรงพระเจริญ

สานิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๖๐ พรรษา ราชนารี แชะช่องสดุดี เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร

มัธยมสานิตมหาวิทยาลัยนเรศวร

สานิตรวมใจ รักใคร่สามัคคี

ผูกไมตรีสัมพันธ์ เกิดทุนสถาบันกษัตริย์

สานิตมหาวิทยาลัยพะเยา

๖๐ พรรษา เจ้าฟ้ามหาจักรี เราชาวสานิตสามัคคี ร่วมใจถวายพระพร

สานิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

สิรินธรขัตติยนารี เทพรัตน์วงศ์จักรี สดุดีहारอบพระชนมวาร

สานิตสามัคคีสมัครสมาน ถวายพระพรชัยทรงพระเจริญ

สานิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม)

พระดุษฎีแสงสว่างภาษาชาติ พระคือ ปราชญ์การศิลป์ถิ่นสมัย
พระคือเทพพระรัตนป้องกันภัย พระคือน้ำทิพย์ชโลมใจสาธิตเรา
สาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม)

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตน
ทรงสวัสดิ์ ๖๐ พรรษาบรมสมัย
สาธิตสามัคคีสร้างพลานามัย
รวมๆ ร่วมสนุกเพิ่มสุขใจสานไมตรี
สาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ทรงเป็นนักปราชญ์ ทรงสามารถด้านกีฬา
ทรงเป็นพระผู้กล้า ไทยทั่วหล้าเกิดให้สมเด็จพระเทพฯ
สาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)

อัครศิลปิน “สิรินธร” ปวงข้าศิลปินน้อมเกล้าฯสดุดี
สาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ฝ่ายปฐมวัยและประถมศึกษา)

อาทรปวงราชกุมารี นักปราชญ์สยาม เกิดพระนามมหาจักรีสิรินธร
สาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร

หกลีบพรรษา เกิดแก้วกุมารี มหาจักรีสิรินธร
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ พระปรีชาศาสตร์ศิลป์
เอกองค์ศิลปิน เจริญพระเกียรติสดุดี
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ประสานมิตร มัธยม ประสานสามัคคี เกิดเจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ศรีนครินทร์น้อมวันทาแทบพระบาท สยามราชกุมารีศรีอักษร
องค์เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร ขอน้อมเกล้าฯ ถวายพระพรทรงพระเจริญ
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์
สถาบันวิจัย พัฒนาและสาธิตการศึกษา

เฉลิมราชกุมารี “เทพรัตน์” นารีแห่งแผ่นดิน
สืบสังคีตภาษาอัครศิลป์ เลิศล้วนสิ้นเชิดชูค่าศิลปะไทย
สาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อนุบาลสาธิต’ ดานี น้อมเคารพ น้อมประสพคุณค่าอันยิ่งใหญ่
“สมเด็จพระเจ้าฟ้านักปราชญ์” ชาติเกรียงไกร ร้อยดวงใจ แต่องค์ “สิรินธร”
อนุบาลสาธิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

